

Влада на Република Северна Македонија

**ПРОТОКОЛ ЗА МЕЃУСЕБНА СОРАБОТКА НА НАДЛЕЖНИ СУБЈЕКТИ ЗА
ПРЕЗЕМАЊЕ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА, СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД
НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИ И СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО**

Скопје 2023

ВОВЕД

Протоколот за меѓусебна соработка за преземање мерки за превенција, спречување и заштита од насилство врз жени и семејно насилство се донесува врз основа на член 12 став 1 од Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство¹ заради сеопфатно, ефикасно и со должно внимание преземање мерки за превенција, спречување и заштита од насилство врз жени и семејно насилство, во согласност со законските овластувања на сите надлежни субјекти во оваа област.

Со овој протокол се обезбедува системски и координиран пристап во постапувањето на сите надлежни субјекти што работат на заштитата, помошта и поддршката на жртвите на насилство врз жените и семејното насилство. Насилството врз жените и семејното насилство и понатаму остануваат клучен приоритет, особено ако се има предвид дека претставуваат најгруб начин на повреда на човековите права и слободи и облик на дискриминација врз жените.

Протоколот ги уредува видовите, начинот и содржината на соработката помеѓу надлежните субјекти при преземањето мерки за превенција, спречување и заштита на жртвите на насилство врз жените и семејното насилство и преземање законски мерки против сторителите на овие форми на насилство.

ОСНОВНА ЦЕЛ

Основна цел на протоколот е да обезбеди ефективна соработка и меѓусебна координација на надлежните субјекти, како основен предуслов за итна и ефикасна заштита, помош и поддршка на жените жртвите на насилство и семејно насилство, спречување идно насилство и утврдување одговорност на сторителот. Динамичната природа на насилството и потребата од повторување на процената на ризик, како и следењето и предлагањето нови решенија за помош, поддршка и заштита на жртвата бара сеопфатно и координирано постапување и комуникација меѓу надлежните субјекти.

Соработката помеѓу надлежните субјекти опфаќа не само ажурирање на информациите во врска со следењето и управувањето на ризиците, туку и за да се осигури дека размената на информациите е континуирана и се остварува на начин што нема да ја загрози безбедноста на жртвата и нејзиното семејство.

Мултисекторскиот одговор против насилството врз жените и семејното насилство претставува холистички и координиран пристап насочен кон усогласување на сите активности преземени од различните субјекти што се инволвирани во помошта и поддршката на жртвите и утврдување одговорност на сторителот. Мултисекторски одговор се заснова на меѓуинституционално партнерство и соработка и подразбира

¹ Службен весник на Република Северна Македонија бр. 24/21.

заемно разбирање на сите форми на насилство врз жени и семејно насилство од страна на надлежните субјекти и поаѓа од родовото разбирање на насилството, со што директно придонесува кон постигнување родова рамноправност.

ТЕМЕЛИ НА МУЛТИСЕКТОРСКИОТ ПРИСТАП

Надлежните субјекти во меѓусебната соработка и координација постапуваат со почитување на интегритетот, достоинството и приватноста на жртвите на насилство врз жени и семејно насилство.

Надлежните субјекти во меѓусебната соработка и координација се раководат од принципот на родова еднаквост и почитување на човековите права на жртвите, препознавање на родовата динамика на насилството и неговото непропорционално влијание врз жените² и го земаат предвид односот меѓу жртвата, сторителот и нивната поширока социјална средина.

Додека и мажите и момчињата, исто така, може да страдаат од семејно насилство и од директните и индиректните влијанија на насилството врз жени, примарниот фокус на овој мултисекторски протокол е на жените и девојчињата што се претежно цел и жртви на насилство и злоупотреба и го искусуваат ова насилство сосема поинаку од мажите и момчињата.

Надлежните субјекти ја темелат меѓусебната соработка и координација во постапувањето врз:

- **Пристап насочен кон жртвата.** Сите даватели на услуги ангажирани во мултисекторскиот одговор на насилство врз жени и семејно насилство даваат приоритет на правата, потребите и желбите на жртвата.
- **Партнерство.** Мултисекторскиот одговор на насилство врз жени и семејно насилство подразбира добра соработка и координација на сите вклучени институции/организации.
- **Интегрирани услуги.** Постапките за интервенција и упатување, како и на мерките за заштита бараат мултидисциплинарен пристап заснован на унифицирана работна методологија.
- **Превенција.** Ефективниот интегриран пристап ја приоритизира превенцијата од насилство врз жени и семејно насилство.
- **Одговорност.** Професионалците се раководат од основните начела на работење во случаи на насилство врз жени и семејно насилство и сносат професионална одговорност.
- **Одржливост.** Мултисекторскиот одговор на насилство врз жени и семејно насилство е одржлив и функционален без оглед на социо-економските, политичките или кадровските промени.

Основни начела при работење на случаи на насилство врз жени и семејно насилство

² Во согласност со Законот под жени жртви се подразбираат и девојчиња до 18 години.

Надлежните субјекти во меѓусебната соработка и координација работат во согласност со јасно утврдени начела на постапување со кои се обезбедува максимална поддршка и заштита на жените жртви на насилство и семејно насилство. Основните начела при работење се:

- **Безбедност на жртвите** и постапување со **должно внимание** кон правата, интересите и потребите на жртвата. Секоја услуга и поддршка на жртвите мора да се води од нивните потреби, права и безбедност. Одговорните институции и правните лица што вршат јавни овластувања утврдени со закон, функционерите, службениците и другите овластени лица што извршуваат работи во име на државата имаат обврска да се воздржат од учество во дејство на насилство и да ги преземат сите мерки и активности за да спречат какво било дејство на насилство врз жени и семејно насилство.
- **Итно на постапките** и обезбедување ефикасна заштита на жртвата. Службените лица во институциите и организациите што даваат помош и поддршка на жените жртви на насилство и семејно насилство се должни да постапуваат итно, со должно внимание и да се водат од интересите и потребите на жртвата.
- Спречување **повторена виктимизација** на жртвата. Повторена виктимизација се јавува кога жртвата трпи дополнителна штета како резултат од постапувањето односно непостапувањето на институциите и другите поединци. Повторената виктимизација може да биде предизвикана со постојано изложување на жртвата пред сторителот, повеќекратно испрашување за истите факти, употреба на несоодветен јазик или бесчувствителни коментари дадени од сите оние кои доаѓаат во контакт со жртвите, непостапување односно несоодветно постапување, непреземање на потребните дејства, ненавремено или парцијално преземање дејства, како и на кој било начин што нанесува штета на жртвата.
- **Доверливост** на податоците поврзани со жртвата и пријавата/случајот. Жртвите треба да бидат уверени дека целата постапка се води со доверливост и заштита на нивниот идентитет. Вината, срамот и социјалната стигма што често го придружуваат насилство врз жени и семејно насилство ја нагласуваат потребата од градење доверба во давателите на услуги. Професионалците што даваат помош и поддршка на жртвите ги разменуваат единствено податоците што се неопходни за заштита на жртвата во мултисекторското постапување, за што навремено ја информираат жртвата. Сите пишани информации мора да ги чуваат на безбедно место и во заклучени бази на податоци.
- **Информирана согласност** на жртвата. Жртвите треба да дадат согласност за каква било услуга што ќе им биде понудена вклучително и упатување кон други специјализирани услуги за жртви на насилство врз жени и семејно насилство, откако ќе добијат информација за тоа на начин и на јазик што е разбирлив за нив.
- Постапување сосредоточено на **потребите на жртвата**. Постапките и поддршката се насочена исклучиво кон потребите и правата на жртвите, имајќи

ги предвид повеќекратните потреби на жртвите, различните ризици, ранливости и влијанието на одлуките и преземените дејства врз јакнењето на жртвата. Токму затоа секој случај се разгледува посебно и со должно внимание. Секоја услуга треба да одговара на конкретните потреби на жртвите.

- **Одговорност на сторителот.** Сторителот е одговорен за насилството, а жртвите/оштетените имаат пристап до правдата и не го носат товарот на докажување во постапките.
- **Недискриминација.** Мерките, активностите и услугите за заштита на жените жртви на насилство и семејно насилство се спроведуваат без дискриминација врз основа на раса, боја на кожа, потекло национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа.
- **Препознавање на вкрстувањето на ранливостите (интерсекционалност).** Разбирање на вкрстувањето на искуствата од насилство врз жените со многубројните идентитети на жртвите што истовремено постојат и се испреплетуваат на таков начин што се неразделни со што го зголемуваат ризикот од насилство врз жени и семејно насилство и создаваат дополнителни бариери за пристап до заштита.
- **Препознавање на потребите на жртвите со попреченост.** При давање на поддршката и услугите на жртвите со попреченост институциите постапуваат на начин што ги разбираат нивните потреби, возраста, видот на попреченост, ризиците и други придружни фактори што ги прават ранливи. Секоја помош што ќе биде понудена поаѓа од индивидуалните потреби за заштита.
- **Засилена заштита и почитување на најдобриот интерес** на децата, стари лице, лица што не се во состојба да се грижат за себе, лица со попреченост и лица со ограничена деловна способност.

При давањето поддршка и помош на жени жртви на насилство и семејно насилство, надлежните субјекти ги земаат предвид и случаите кога жртвата се грижи за дете или лице што не е во состојба да се грижи за себе или лице на кое му е ограничена или одземена деловната способност. Во ваквите случаи поддршката се проширува на целото семејство, а особено засилена заштита уживаат децата што се директни жртви или индиректни жртви. Додека во постапките за доверување на детето кај еден од родителите центарот за социјална работа го зема предвид интересот на детето, на начин што ќе внимава да не ги загрозува правата и безбедноста на жртвата и/или на децата.

Надлежните субјекти ги приспособуваат постапувањето и мерките и активностите на потребите и околностите што ја зголемуваат ранливоста на жртвите, а посебно врз бремените жени, жени со деца и деца со попреченост, самохрани мајки, жени со попреченост, жени од рурални средини, жени кои употребуваат дроги, сексуални работнички, мигрантки, бегалки, барателки на азил, жени без државјанство, лезбијки, бисексуалки и трансродови луѓе, жени кои живеат со ХИВ, бездомнички, жени жртви

на трговија со луѓе, повозрасни жени, материјално необезбедени жени или кој било друг статус или состојба што може да ја зголемат ранливоста.

НАДЛЕЖНИ СУБЈЕКТИ ВО МЕЃУСЕБНАТА СОРАБОТКА ЗА ПРЕВЕНЦИЈА, СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ЖРТВИТЕ НА НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИ И СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО

Надлежни субјекти во меѓусебната соработка за превенција, спречување и заштита на жените жртви на насилство и семејно насилство се сите органи на државната управа, судовите, јавното обвинителство, единиците на локалната самоуправа и правните лица што вршат јавни овластувања утврдени со закон.

Протоколот ја уредува меѓусебната соработка за превенција, спречување и заштита на жртвите на насилство врз жени и семејно насилство на надлежните субјекти за постапување во областа на социјалната заштита, полициски работи, образование, здравствени заштита, кривично гонење, пробациски работи и услугите на поддршка што ги даваат здруженијата на граѓани.

НАЧИН НА МЕЃУСЕБНАТА СОРАБОТКА И КООРДИНАЦИЈА НА НАДЛЕЖНИТЕ СУБЈЕКТИ

Сите надлежни субјекти ги штитат личните податоци на лицата во согласност со Законот за заштита на личните податоци и постапуваат со класифицираните информации во согласност со Законот за класифицирани информации.

Собирање, обработка, анализирање, проценување, оценување, користење, пренесување, чување и бришење податоци и обработка на лични податоци се врши во согласност со утврдените законски процедури во Законот за заштита на личните податоци.

Надлежните субјекти во согласност со утврдените надлежности за превенција, спречување и заштита на жртвите на насилство врз жени и семејно насилство постапуваат на следниот начин:

- Заеднички креираат политики и преземаат мерки и активности на ниво на превенција, спречување и заштита на жртвите на насилство врз жени и семејно насилство.
- Меѓусебно соработуваат да овозможат интегрирано собирање и обработка на податоци за насилство врз жени и семејно насилство.
- По службена должност секој надлежен субјект во рамките на своите надлежности и овластувања во согласност со закон разменува податоци, информации и документи заради заедничко постапување во конкретен случај.
- Промовираат родова еднаквост и преку континуирана едукација ги елиминираат стереотипите за родовите улоги, базирани на културата, обичаите, верата и традициите.

- Ја вклучуваат жртвата во процената на нејзината состојба и потреби и во изборот на услугите и мерките за нејзина помош, поддршка и заштита.

Надлежните субјекти обезбедуваат жртвите да добијат соодветни и навремени информации за достапните услуги и правни лекови на начин и на јазик што го разбираат.

Надлежните субјекти обезбедуваат жртвите да добијат бесплатен примерок од секој документ што се однесува на остварување на правата и заштитата што е во врска со последиците од насилството што жртвата го трпи или го има претрпено.

1. СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

1.1. Пријавување во центар за социјална работа

Центарот за социјална работа постапува по пријава од жртвата или секое физичко (вклучително и анонимно) лице, кое има сознание за постоење на насилство врз жени и семејно насилство, како и по пријава на одговорно лице и раководното лице од институција што вршат дејност од областа на социјалната и детската заштита, вработувањето, внатрешните работи, здравството и образованието.

Центарот за социјална работа постапува и по пријава за сознание или постоење на насилство врз жени и семејно насилство од други правни лица.

Стручното лице од центарот за социјална работа (во натамошниот текст: стручното лице од центарот), кога ќе добие сознание за насилство врз жени и семејно насилство, за спроведување на работите од својата надлежност остварува соработка на следниов начин:

- По извршениот контакт со жртвата, стручното лице од центарот започнува постапка веднаш, а најдоцна во рок од 12 часа од добиеното сознание дека е сторено насилство врз жени и семејно насилство и презема мерки за заштита на жртвата, во случаи кога при пријавувањето жртвата се наоѓа во центарот. Притоа ја известува надлежната полициска станица со информации за видот на насилството и околностите под кои се случило насилството.
- Доколку жртвата се наоѓа во друга институција, како полиција, здравствена установа, здружение/ давател на услуга, или, пак, на друга локација (живеалиште, јавен простор итн.), стручното лице од центарот веднаш излегува на терен и постапува во согласност со своите надлежности и овластувања.
- Во согласност со процената на ризик³, стручното лице прави процена на ризик при првата средба со жртвата. Во текот на процената, доколку жртвата пријавила насилство во полициска станица и/или добила друга помош и поддршка во здравствена институција или здружение/давател на услуга, стручното лице воспоставува соработка со надлежните институции, установи

³ Правилник за начинот на спроведување на проценка на ризик од сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство и на ризикот од повторување на насилството, соодветно управување со ризикот, спроведување и следење на мерките за заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство, преземени од центарот за социјална работа и потребните обрасци (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 240/21).

или даватели на услуги со цел прибирање дополнителни информации во насока на соодветна процена на ризикот.

- Доколку при процената на ризик се утврди сериозен ризик за безбедноста и здравјето на жртвата/жртвите, стручно лице од центарот без одлагање го свикува мултисекторскиот тим што е составен од стручни лица од центарот, надлежната полициска станица и здравствена установа и го координира процесот. Членовите на мултисекторскиот тим изготвуваат безбедносен план за заштита и јакнење на жртвата, со цел преземање координирани активности во обезбедување помош на жртвата во согласност со нејзините потреби. Во тимот учествуваат и претставници на здруженија, кои може да предлагаат и спроведуваат мерки и активности од безбедносниот план за помош на жртвата.
- Стручното лице од центарот секогаш кога има сознание дека насилството е сторено од лице што поседува огнено оружје веднаш го известува Министерството за внатрешни работи, а најдоцна во рок од 24 часа доставува и писмено известување, а кога насилството е сторено од лице што има пристап и ракува со службено огнено оружје, веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа доставува и писмено известување до институцијата или правното лице во која лицето е вработено и за истото го известува Министерството за внатрешни работи.
- Стручното лице од центарот остварува соработка со воспитно-образовните установи за итен упис на дете на жртва на насилство во училишта или градинка на нејзино подрачје, без да бара согласност од двајцата родители.

1.2. Во текот на спроведувањето на мерките за заштита

Стручното лице од центарот, во текот на спроведувањето на мерките за заштита, соработката ја остварува на следниов начин:

- Кога жртвата има потреба од услуга привремен престој/интервентно сместување, стручното лице во центарот со согласност на жртвата остварува контакт со давателот на услугата заради упатување на жртвата. Стручното лице од центарот редовно контактира со давателот на социјалната услуга за привремен престој, заради спроведување на индивидуалниот план и реализирање на предвидените мерки, активности и услуги за помош и заштита преку обезбедување психосоцијална помош и поддршка, пристап до правна помош и застапување, упатување на третман за надминување траума, вклучување во активните мерки за вработување на жртвата со цел вклучување во пазарот на трудот и постигнување финансиска независност и секоја потребна мерка за понатамошна заштита, во согласност со нејзините потреби.
- Кога жртвата има потреба од советуваљшна услуга, стручното лице во центарот со согласност на жртвата остварува контакт со давателот на советуваљшната услуга и дава писмена упатница/Решение што содржи основни податоци за случајот. Стручното лице од центарот редовно контактира со давателот на услугата со цел следење на успешноста на третманот.

- Кога се презема мерка за заштита на жртвата – соодветна здравствена заштита, стручното лице од центарот непосредно контактира со надлежната здравствена установа, разменува податоци и информации заради обезбедување бесплатна здравствена заштита и медицинска документација на жртвата и ја придружува жртвата до здравствената установа, кога ѝ е потребна здравствена услуга.
- Кога се презема мерка за заштита и помош на семејството за редовно школување на дете, стручното лице од центарот непосредно контактира со стручната служба во надлежното училиште, заради обезбедување редовно образование на детето и други потребни дејства за негово редовно школување. Стручното лице од центарот соодветно постапува со цел да се овозможи детето да се вклучи или да продолжи да посетува друга предучилишна установа, со цел детето непречено да посетува детска градинка.
- Заради остварување бесплатна правна помош, стручното лице во центарот издава потврда и ја упатува жртвата до подрачното одделение на Министерството за правда, до овластено здружение или до овластена правна клиника, за остварување бесплатна правна помош и правно советување.
- При преземање мерки за економско јакнење на жртвата преку нејзино активно вклучување на пазарот на трудот, стручното лице од центарот, ја известува Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија – надлежниот центар за вработување. Стручното лице соработува и се координира со центарот за вработување заради вклучување на жртвата во активните мерки за вработување, вклучително на обуки и дообуки според потребите и можностите, како и за нејзиното вработување.
- Доколку при следењето на индивидуалниот план и направена процена на ризик се процени дека жртвата нема ризик од насилство, а има потреба од услуги за реинтеграција и рехабилитација, стручното лице од центарот контактира со здружение што обезбедува услуги за реинтеграција во согласност со Програмата за реинтеграција.
- Со цел заштита на жртвата од повторување на насилство и обезбедување на нејзината безбедност и заштита, центарот поднесува предлог барање за изрекување привремени мерки за заштита до надлежниот суд во согласност со закон.

Во текот на следењето на привремените мерки за заштита, соработката се остварува на следниот начин:

- Кога се изречени привремени мерки на заштита што ги спроведува полицијата (мерки 1, 2, 3, 4 и 5) од членот 58 од Законот за спречување и заштита на насилство врз жените и семејно насилство⁴, стручното лице од

⁴ 1) забрана да се заканува дека ќе стори насилство; 2) забрана да малтретира, вознемирува, телефонира, контактира или на друг начин директно или индиректно комуницира со жртвата; 3) забрана да се приближува на растојание помало од 100 метри до живеалиштето, училиштето, работното место или определено место кое редовно го посетува жртвата; 4) отстранување од домот без оглед на сопственоста во

центарот бара известување од надлежната организациска единица од полиција што ја извршува мерката најмалку на секои три месеци.

- Стручното лице од центарот ги разгледува и соодветно постапува по секое доставено известување од полицијата во врска со извршувањето на мерките што ѝ се во надлежност.
- За изречена привремена мерка за заштита, задолжителна посета на советувашиште за сторители на насилство врз жени или семејно насилство, центарот добива известување од давателот на услуга за текот на третманот и за завршување на третманот на сторителот во советувашиштето, најмалку еднаш месечно во текот на психосоцијалниот третман, а по завршување на третманот добива извештај за ефектот од третманот и промената во однесувањето на сторителот. Доколку сторителот не се јави или го прекине третманот, центарот без одлагање го известува надлежниот суд, а најдоцна во рок од три дена по добивање на известувањето од советувашиштето.
- За изречена привремена мерка за заштита, задолжително лекување на сторителот доколку употребува алкохол, дрога и други психотропни супстанции или има психичко насилство, која ја спроведува здравствена институција, стручното лице од центарот добива известувања од здравствената институција за текот на спроведувањето на мерката. Доколку мерката е прекината или не се почитува, стручното лице од центарот по добиеното известување од здравствената институција го известува надлежниот суд во рок од три дена по добивање на известувањето од советувашиштето.
- При следење на извршувањето на привремената мерка кога жртвата треба безбедно да ги земе личните работи од домот/местото на живеење, а кога постои ризик за безбедност на жртвата, стручното лице од центарот непосредно контактира и разменува податоци со надлежните полициски службеници и во соработка со нив ја извршуваат мерката.
- При следењето на извршувањето на изречената мерка за заштита „забрана да се приближува на растојание помало од 100 метри до живеалиштето, училиштето, работното место или определено место што редовно го посетува жртвата“, а која се однесува на деца, стручното лице од центарот и полицискиот службеник непосредно контактираат и заемно постапуваат со надлежните служби во предучилишната установа/училиштето.
- Стручното лице од центарот може да побара почесто известување од институциите што ги спроведуваат мерките, доколку има потреба од тоа.
- Стручното лице од центарот го известува Судот за непочитување или прекршување на изречените привремени мерки за заштита. Притоа, може да предложи измени на изречените мерки или да предложи други привремени мерки за заштита.

траење од десет до 30 дена; 5) забрана да поседува огнено или друго оружје или истото да му биде одземено;

- Стручното лице од центарот поднесува кривична пријава до јавното обвинителство против сторителот за непочитување на судската одлука за изречена привремена мерка за заштита.

2. СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

2.1. Прв контакт на жртвата со системот на заштита преку здравствена установа

Здравствениот работник при вршење на својата работа во јавно здравствена или приватна здравствена установа, доколку добие сознание или се сомнева врз основа на медицинското знаење и искуства дека пациентката е жртва на насилство врз жени и семејно насилство, постапува на следниот начин:

2.1.1. Кога жртвата е во свесна состојба

1. По спроведувањето на медицинскиот протокол, здравствениот работник доколку процени дека не може да ја пружи/обезбеди потребната здравствена грижа и третман:
 - ја упатува жртвата во соодветна здравствена установа,
 - ја информира за можноста од придружување во соодветна здравствена установа,
 - го известува Центарот за социјална работа заради обезбедување на придружување во соодветна здравствена установа.
2. Во системот на електронско здравство го заведува случајот со соодветната шифра од Меѓународна класификација на болести (МКБ), со цел жртвата да може непречено да ги остварува своите права додека трае третманот на последиците по нејзиното здравје предизвикани од претрпеното насилство.
3. Доколку здравствениот работник добие сознание дека пациентката е жртва на сексуално насилство, на барање на жртвата или со нејзина информирана согласност го информира Центарот за социјална работа и ја упатува во Центарот за жртви на сексуално насилство.
4. Здравствениот работник/соработник веднаш без одлагање повикува полиција и го известува Центарот за социјална работа кога постои информација или опасност за непосредно загрозување на животот и здравјето на жртвата додека таа се наоѓа во здравствената установа, независно дали жртвата е во свесна или несвесна состојба.
5. Здравствениот работник по завршување со медицинскиот протокол (анамнеза, преглед, третман, документирање повреди, обезбедување бесплатни услуги) ја упатува жртвата на насилство врз жена или семејно насилство на безбедно место обезбедено во здравствената институција. Здравствениот работник го известува центарот за социјална работа со цел жртвата да добие информации– за нејзините права, постапките за заштита и достапните услуги за помош и поддршка од системот на социјална заштита.
6. Доколку здравствениот работник утврди дека жртвата спаѓа во некоја од

ранливите групи на жени⁵ на барање или со согласност на жртвата го информира центарот за социјална работа, здружение или соодветна здравствена установа и друга надлежна институција со цел да се обезбеди соодветна грижа во согласност со овие специфични потреби на жртвата (гинеколог, центар или здружение за мигранти, за деца и луѓе со попреченост, за третман на зависност или третман на интоксикација, центар за жртви на трговија со луѓе, центар за поддршка на сексуални работници, самохрани мајки, shelтер центар за лица без дом или лица на улица, центар за поддршка на ЛГБТИ).

7. Здравствениот работник континуирано соработува со жртвата, центарот за социјална работа, здруженијата и придружниците на жртвата со цел да ја следи здравствената состојба на жртвата преку редовни контроли сè додека има потреба од тоа.
8. Здравствениот работник задолжително и без надомест ќе ѝ издаде на жртвата примерок од целокупната медицинска документација произлезена од нарушената здравствена состојба како последица од претрпено насилство врз жена или семејно насилство.
9. На барање на пациентката (жртвата), на законскиот застапник на жртвата (освен ако не е осомничен за насилството), полномошник овластен од жртвата, член на меѓуресорскиот тим или на барање на надлежните истражни и судски органи, здравствениот работник доставува примерок од целокупната медицинска документација релевантна за насилството, и обезбедените докази од значење за разрешување на случајот и поведување постапки против сторителот. Примерок од оригиналната медицинска документација стои во медицинското досие на жртвата во согласност со Законот за заштита на правата на пациентите.

2.1.2. Кога во здравствената установа е донесен пациент/пациентка за кој/која има сознание дека е жртва на насилство врз жени и семејно насилство, а која не е во состојба да донесе свесна и информирана одлука здравствениот работник ќе постапи на следниот начин

1. Кога жртвата е дете, лице што не е во состојба да се грижи за себе или лице со ограничена односно одземена деловна способност, или на кој било друг начин не е способна да разбере или да донесе свесна одлука за својата состојба, здравствениот работник веднаш ќе повика стручни лица од центарот за социјална заштита.
2. Кога жртвата во здравствената установа е донесена во животозагрозувачка состојба, здравствениот работник најпрво ќе ги прегледа повредите на жртвата, ќе обезбеди соодветен медицински третман според итноста на повредите со цел заштита на животот и здравјето на жртвата, и по отстранување на животозагрозувачката состојба ќе ги повика стручните лица од центарот за социјална работа и полиција.
3. Кога жртвата не е во состојба да донесе информирана одлука, и се наоѓа во животозагрозувачка состојба, доколку не е во можност да ја пружи неопходната

⁵ член 7 од Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство.

здравствена грижа, здравствениот работник без одложување ќе организира жртвата да биде префрлена во соодветна здравствена установа, за што веднаш ги информира стручните лица од центарот за социјална работа и полицијата.

4. Здравствениот работник ги презема чекорите од точките 2 до 8 од делот за постапка со жртвата кога таа е во свесна состојба, откако ќе добие согласност од стручните лица од центарот за социјална заштита, законскиот застапник или старателот доколку тоа не е спротивно на интересите на жртвата.

2.2. При упатување на жртва на семејно насилство, соработката се остварува на следниот начин

1. Кога жртвата во здравствената институција е упатена или придружена од стручни лица од центарот за социјална работа, полиција, јавно обвинителство или здружение, здравствениот работник ги презема дејствата од делот 2.1. Пред земање на анамнезата, здравствениот работник прво ќе ги прегледа и прочита сите документи обезбедени од другите институции, органи и здруженија што имале претходен контакт со жртвата, особено документирана изјава на жртвата за настанот, и само доколку е неопходно ќе поставува дополнителни прашања на жртвата поврзани со здравствената состојба, со цел да не се испрашува жртвата повеќе пати за исти факти поврзани со настанот што може дополнително да ја виктимизираат. Доколку жртвата при овие дејства самата започне да дава анамнеза, здравствениот работник ќе постапи како во точка 1 од делот 2.1.
2. Во случај кога насилството е сторено од лице со нарушено менталното здравје, здравствениот работник постапува во согласност со Законот за ментално здравје, и за тоа без одложување го известува центарот за социјална работа. При отпуштање од здравствената установа по завршено лекување повторно го информира центарот за социјална работа, кој ја информира жртвата. Доколку не е можно да се постапи во согласност со Законот за ментално здравје, здравствениот работник веднаш го известува центарот за социјална работа, со цел поведување постапка за изрекување привремена мерка задолжително лекување.

2.3. Соработка при извршување на привремената мерка за заштита задолжително лекување на сторителот доколку употребува алкохол, дрога и други психотропни супстанции или има психичко заболување

При извршувањето на привремената мерка, здравствените установи соработуваат со судовите, центрите за социјална работа, полицијата, други здравствени установи и по потреба и други надлежни институции во согласност со

Правилникот за начинот на извршување на привремената мерка задолжително лекување на сторителот доколку употребува алкохол, дрога и други психотропни супстанции или има психичко заболувања, на следниот начин:

1. За обезбедување итност во постапувањето, покрај редовната писмена комуникација од страна на здравствената установа со судот, центарот за социјална

- работа и полицијата се користат средствата за комуникација преку кои најбрзо може да се пренесе информацијата, како што се телефон, мобилен телефон, текстуална порака на мобилен телефон и електронска пошта.
2. Здравствената установа веднаш, а најдоцна за 24 часа од приемот и сместувањето на сторителот во здравствената установа каде што треба да се извршува привремената мерка, на начин утврден во точката 1, ги известува судот што ја донел одлуката и центарот за социјална работа што постапува по случајот.
 3. Доколку сторителот во зададениот рок не се јави во здравствената установа каде што е упатен со судската одлука, здравствената установа веднаш, а најдоцна за 24 часа од приемот на судската одлука, на начин утврден во точката 1 ги известува судот и центарот за социјална работа заради понатамошно постапување во согласност со нивните надлежности. Доколку сторителот го прекине задолжително лекување, здравствената установа веднаш, а најдоцна за три дена од добиеното сознание, го известува надлежниот центар за социјална работа.
 4. Доколку се неопходни одредени податоци за насилството заради дијагностички цели, докторот тие податоци ќе ги побара исклучиво од центарот за социјална работа што е надлежен за случајот, со цел да се избегне земање хетероанамнеза од жртвата и да се заштити истата од ревиктимизирање.
 5. Ако докторот што го врши приемот по извршениот преглед и земената анамнеза утврди потреба од дополнителни дијагностички процедури и/или мислења од друг специјалист, како и во случај на потреба од медицинска интервенција, го упатува сторителот до соодветните служби во здравствената установа или до друга здравствена установа и за тоа веднаш ги известува судот и центарот за социјална работа.
 6. Здравствената установа најмалку еднаш во три месеци додека трае извршувањето на изречената привремена мерка доставува писмен извештај до судот и до центарот за социјална работа во кој е содржано образложеното мислење што го дава докторот што го лекува сторителот за текот и ефектите од лекувањето.
 7. Ако сторителот одбива терапија или на друг начин не се придржува кон утврдениот план за лекување, од страна на докторот што го лекува сторителот веднаш, а најдоцна во период од еден час од одбивањето на терапијата, односно од непридржувањето на друг начин кон утврдениот план за лекување, се доставува известување до директорот на здравствената установа. Директорот на здравствената установа веднаш, а најдоцна во период од три дена од денот на приемот на известувањето, доставува образложено писмено мислење до судот и центарот за социјална работа заради понатамошно постапување.
 8. Докторот што го лекува сторителот веднаш, а најдоцна во период од еден час од констатирањето дека сторителот своеволно ја напуштил здравствената установа, телефонски го известува дежурниот центар на полиција на бројот 192, а преку телефон, текстуална порака преку мобилен телефон и/или електронска пошта ги известува судот и центарот за социјална работа, заради натамошно постапување. Здравствената установа без одлагање доставува и писмено известување за своеволно прекинување на третманот и оддалечување на сторителот од здравствената установа каде што се извршува привремената мерка, до судот и

центарот за социјална работа.

9. Ако сторителот за време на извршување на привремената мерка стори насилство или друго прекршување на мерките од индивидуалниот план за лекување, лицата задолжени за спроведување на планот веднаш, а најдоцна во период од еден час од сторувањето на насилството, по телефон, преку текстуална порака од мобилен телефон и/или електронска пошта ги известуваат докторот што го води пациентот и директорот на установата. По приемот на известувањето, директорот на установата веднаш по телефон, преку текстуална порака од мобилен телефон и/или електронска пошта, ги известува центарот за социјална работа и судот, а доколку се случило насилство или се ревиктимизирала жртвата на истиот начин ги известува и дежурниот центар на полиција на бројот 192 и јавното обвинителство.
10. Кога обезбедувањето на здравствената установа ќе процени дека нема можност да ги спречи насилството и последиците од истото, веднаш, а најдоцна во период од половина час од сторувањето на насилството, бара помош и итна интервенција од полиција преку дежурниот центар на полиција на бројот 192.
11. Здравствената установа без одлагање, а најдоцна во период од два часа од сторувањето на насилството доставува и писмено образложено известување за стореното насилство или прекршување на мерките од индивидуалниот план за лекување, до судот и центарот.

3. СОРАБОТКА СО ЗДРУЖЕНИЈАТА

Здруженијата што во рамки на своите активности доаѓаат во контакт со евентуални жртви на насилство врз жени и семејно насилство (во натамошниот текст: здруженија), како и здруженијата што даваат специјализирани услуги (во натамошниот текст: даватели на услуги) со цел обезбедување навремена и ефикасна заштита на жртви на насилство врз жени и семејно насилство, непосредно соработуваат со сите надлежни институции што преземаат мерки за заштита од насилство врз жени и семејно насилство и други здруженија што даваат специјализирани услуги или работат со евентуални жртви на насилство врз жени и семејно насилство заради давање услуги: СОС-линија, психосоцијална интервенција и третман во советувашиште, сместување во центар за лица – жртви на семејно насилство, како и спроведување мерки за заштита (советување, придружување, пристап до здравствена заштита, помош на семејството за редовно школување на дете, правна помош и застапување, економско јакнење на жртвата преку нејзино активно вклучување на пазарот на трудот или друга услуга во согласност со потребите на жртвата).

Од страна на Здружението, односно давателот на услугите при постапување во случаи на насилство врз жени и семејно насилство, како и при преземање мерка за заштита, во согласност со закон, се информира жртвата за правата и услугите за поддршка на жртвата (здравствена услуга, придружник, право од социјална заштита, бесплатна правна помош и друга потребна услуга), како и за начинот на остварување на услугите, во текот на целиот временски период од започнување на постапката до нејзиното завршување.

3.1. При прв контакт со жртвата на здруженијата и давателите на услуги

Здруженијата и давателите на услуги во случаи кога први ќе дознаат или први ќе ја контактираат или кога прв пат жртвата кај нив ќе се обрати за помош во врска со насилство врз жените и семејно насилство постапуваат на следниот начин:

1. Веднаш по извршениот контакт, а најдоцна во рок од 24 часа го известуваат центарот за видот на насилството, податоците за контактирање со жртвата, околностите под кои е сторено насилството и ризикот за понатамошно загрозување на животот и телото на жртвата, откако претходно ја информирале жртвата за законската обврска за пријавување случаи на насилство врз жени и семејно насилство.
2. Доколку жртвата се наоѓа во сериозна здравствена или животозагрозувачка здравствена состојба, без одлагање повикуваат соодветна медицинска помош, а потоа веднаш го известуваат центарот.
3. Кога жртвата е дете, лице што не е во состојба да се грижи за себе или лице со ограничена односно одземена деловна способност, или на кој било друг начин не е способна да разбере или да донесе свесна одлука за својата состојба, веднаш без одлагање го известуваат центарот за социјална работа.
4. Доколку во време на контактирањето на жртвата постои очигледна сериозна закана за нејзиното здравје и живот или здравјето и животот на нејзините деца или други блиски лица ја советуваат да пријави, ја упатуваат или придружуваат до надлежна полициска станица или доколку жртвата не е во можност лично да го стори тоа, во нејзино име повикуваат полиција, го известуваат центарот и доколку има потреба повикуваат и соодветна медицинска помош.
5. На барање на жртвата или со нејзина информирана согласност го известуваат центарот да бидат дел од меѓусекторскиот тим и да учествуваат во донесување на потребните мерки за заштита на жртвата.
6. Во случај на сознание за прекршување изречена привремена мерка/и за заштита, од страна на здружението се известува центарот, како и надлежната полициска станица за привремените мерки на заштита што ги извршува, на начин што соодветствува со итноста на случајот.
7. Ја упатуваат и придружуваат жртвата до надлежните институции и даватели на услуги секаде каде што е потребно.

3.2. За давање услуга на СОС-линија, соработката се остварува на следниот начин

1. За пријавен случај на насилство врз жени и семејно насилство на СОС-линија, на барање и со согласност на жртвата, операторот/ката доставува известување до центарот и/или до меснонадлежната полициска станица.
2. При анонимна пријава за семејно насилство, операторот/ката веднаш, а најдоцна за 24 часа доставува писмено известување до надлежниот центар и/или полициска станица.

3.3. За давање услуга на згрижување жртви на семејно насилство, соработката се остварува на следниот начин

1. При обезбедување услуга за интервентно, односно привремено згрижување по барање на жртва на насилство врз жени и семејно насилство или по упатување од страна на стручното лице од центарот, здружението, односно давателот на услугата веднаш, а најдоцна за 24 часа го известува надлежниот центар заради преземање потребни мерки за заштита.
2. При обезбедување услуга за интервентно, односно привремено згрижување, доколку се процени дека постои ризик по безбедноста на жртвата, но и на сите други сместени кај давателот на ваква услуга, заради обезбедување на нивната сигурност и безбедност, веднаш без одложување се известуваат полиција и центарот за социјална работа.
3. Здружението, односно давателот на услугата редовно контактира со стручното лице во центарот за социјална работа, заради обезбедување психосоцијална поддршка на жртвата и преземање соодветни мерки за реинтеграција на жртвата во нејзината природна средина и секоја потребна мерка за понатамошна заштита.
4. Здружението, односно давателот на услугата обезбедува придружување и/или повикува соодветна здравствена установа секогаш кога жртвата има потреба од соодветна здравствена заштита, нега или терапија.
5. Здружението, односно давателот на услугата по завршувањето на престојот ја упатува или обезбедува придружување на жртвата во центарот за социјална работа.

3.4. Заради обезбедување пристап до здравствена услуга, соработката се остварува на следниот начин

1. Здружението, односно давателот на услугата обезбедува придружување и/или повикува соодветна здравствена установа секогаш кога жртвата има потреба од соодветна здравствена заштита, нега или терапија.
2. Здружението, односно давателот на услугата остварува соработка со здравствениот работник во здравствената установа, заради обезбедување на брзо и ефикасно разменување податоци и информации заради добивање на здравствена услуга и медицинска документација во здравствена установа.

3.5. При давање услуги од психосоцијална интервенција и третман, соработката се остварува на следниот начин

1. За услуга – психосоцијална интервенција на жртвата на насилство врз жени и семејно насилство, дадена на нејзино барање или упатена од центар, од страна на здружението се доставува известување за резултатите од успешноста на третманот до надлежниот центар, во согласност со закон.
2. Кога на жртвата ѝ се обезбедува психосоцијален третман за жртви во советувалиште, давателот/ката на услугата остварува контакт и доставува

известување до центарот за социјална работа, на месечна основа.

3. Кога се обезбедува психосоцијален третман за сторители на семејно насилство, давателот/ката на услугата контактира и доставува известување до центарот за социјална работа, за започнување на третманот и резултатите од успешноста на третманот, на месечна основа.
4. Здружението што обезбедува услуги од психосоцијална интервенција и/или третман соработува со надлежниот центар за социјална работа и на секои шест месеци го известува за преземените мерки и активности.

3.6. При давање бесплатна правна помош, соработката се остварува на следниот начин

1. Здружението што обезбедува бесплатна правна помош за жртви на насилство врз жени и семејно насилство го известува центарот за социјална работа за преземените мерки за заштита на жртвата, а по потреба остварува соработка со надлежната полициска станица.
2. Здружението кај кое ќе се обрати жртва на насилство врз жени и семејно насилство за помош и поддршка може:
 - на жртвата да ѝ даде бесплатна правна помош и/или застапување доколку обезбедува вакви услуги;
 - да соработува со овластено здружение запишано во Регистарот на здруженија за претходна правна помош што се води при Министерството за правда, со цел да ѝ помогне на жртвата да го оствари правото за бесплатна правна помош во согласност со Законот за бесплатна правна помош.
3. Овластеното здружение запишано во Регистарот на здруженија за претходна правна помош, кое применува стандардизирани процедури за работа со жртви на семејно насилство, заради комплетирање и процесирање на барањето за бесплатна правна помош за бесплатно застапување на жртвата, континуирано соработува со подрачното одделение на Министерството за правда до кое е упатено барањето за бесплатна правна помош со цел за брзо и ефикасно процесирање на барањето во интерес на жртвата.

3.7. Кога жртвата е упатена или препратена од страна на центар за социјална работа кај здруженија и даватели на услуги, тие постапуваат на следниот начин

1. Давателот на услуги прави индивидуален план за работа со жртвата.
2. Давателот на услуги одредува лице за контакт со центарот за социјална работа.
3. Редовно контактира со стручното лице во центарот, заради обезбедување психосоцијална поддршка на жртвата и преземање соодветни мерки за реинтеграција на жртвата во нејзината природна средина и секоја потребна мерка за понатамошна заштита.
4. Доколку жртвата има потреба од соодветна здравствена заштита, нега или терапија, ја придружува, и/или повикува соодветна здравствена установа.

5. Доколку се процени дека постои ризик по безбедноста на жртвата, но и на сите други сместени кај давателот на ваква услуга, веднаш без одложување се известуваат полиција и центарот за социјална работа.
6. По завршувањето на интервентното згрижување, давателот на услуги ја упатува и по потреба придружува жртвата во центарот за социјална работа.
7. По завршување на престојот за интервентно згрижување, давателот на услуги доставува до центарот за социјална работа Извештај и Предлог-план за понатамошна поддршка и помош на жртвата.

Здруженијата и давателите на услуги во согласност со Законот за социјалната заштита и подзаконските акти обезбедуваат услуги и за сторителот на насилство врз жени и семејно насилство со цел негова рехабилитација и ресоцијализација.

4. СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНИОТ ПРОЦЕС

4.1. Пријава за насилство врз жени и семејно насилство во предучилишна установа

Стручните соработници од стручна служба во предучилишна установа, во случај на сомневање за сторено насилство врз жени и семејно насилство, соработката со надлежните институции ја остваруваат на следниот начин:

1. Стручните соработници од предучилишна установа при сомневање дека насилството му се случува на некое дете врз основа на неговото надворешно однесување или преку добиени индиректни информации за која било форма на насилство кон дете веднаш го известуваат надлежниот центар за социјална работа заради заедничко и координирано преземање активности и мерки насочени кон сеопфатна заштита на детето, водејќи се од најдобриот интерес на детето.
2. Стручните соработници од предучилишна установа, при сторено непосредно насилство на дете, веднаш ги известуваат полициската станица од општа надлежност и здравствената установа за преземање итна интервенција за заштита на животот и здравјето на детето, водејќи сметка за приватноста на детето и другите учесници.
3. Стручните соработници во предучилишна установа во рамките на соработката со меснонадлежниот центар за социјална работа споделуваат податоци и информации и тоа го прават на начин утврден со закон.

4.2. Пријава за насилство врз жени и семејно насилство во училиште

Одговорното лице во училиштата, во случај на сомневање за сторено насилство врз жени и семејно насилство, соработката со надлежните институции ја остварува на следниот начин:

1. Стручните соработници во училиштето при сомневање дека која било форма на насилство врз жени и семејно насилство му се случува на некое дете врз основа на неговото надворешно однесување или преку добиени индиректни или директни информации веднаш го информира одговорното лице. Одговорното лице во

училиштето веднаш го известува надлежниот центар и полициска станица заради заедничко и координирано преземање активности и мерки насочени кон сеопфатна заштита на детето, водејќи се од најдобриот интерес на детето.

2. Стручните соработници во училиштето во рамките на соработката со меснонадлежниот центар и полициска станица споделуваат податоци и информации и тоа го прават на начин утврден со закон.

4.3. Во текот на извршувањето на привремените мерки за заштита, соработката се остварува на следниот начин

1. При извршувањето на привремените мерки за заштита, стручните соработници од стручната служба на предучилишна установа/училиштето непосредно контактираат и заемно постапуваат со надлежниот центар за социјална работа кога постои потреба за запишување на детето во друго училиште/предучилишна установа, кога постојат нарушени односи за доверување на дете и одржување лични односи.
2. При извршувањето на привремената мерка за заштита – забрана да се приближува на растојание помало од 100 метри до живеалиштето, училиштето/предучилишна установа, работното место или определено место што редовно го посетува друг член на семејството и забрана да малтретира, вознемирува, телефонира, контактира или на друг начин комуницира со член на семејството, директно или индиректно, стручните лица од стручната служба во училиште/предучилишна установа соработуваат со надлежните полициски службеници и стручни лица од центарот за социјална работа, кога постои ризик за безбедноста на жртвата.
3. Во исклучителни ситуации, заради заштита, а по претходно добиено Решение од центарот за социјални работи, дете жртва на насилство врз жени и семејно насилство итно и без одложување се запишува/префрла во друго училиште/предучилишна установа, без притоа да се запази постапката за запишување во училиште.

5. СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ПОЛИЦИСКИТЕ РАБОТИ

Полициските службеници во спречувањето и во заштитата на животот и здравјето на жените жртви на насилство и семејно насилство, во постапката на соодветно документирање на настанот и обезбедување на сите докази во понатамошните постапки непосредно и ефективно соработуваат со жртвите и надлежните субјекти:

- Во идентификувањето и управувањето со ризиците.
- Обезбедувањето на безбедноста на жртвата во сите фази на полициското постапување.
- Во планирањето и спроведувањето на мерките и активностите во планот за безбедност.
- При упатување на жените жртви на насилство врз жени и семејно насилство кон достапните услуги за помош и поддршка.

- Во документирање, собирање на сите докази за конкретен случај, за историјата, динамиката на насилството и релевантните информации во врска со сторителот.

5.1. Идентификација и прв одговор

1. Полициските службеници постапуваат по секоја пријава за родово базирано насилство врз жени и семејно насилство (лично од жртвата, пријава од трето лице, анонимна пријава, здруженија, друга институција) или врз основа на непосредно забележување.
2. При полициското постапување во случаи на насилство врз жени и семејно насилство, а кога жртвата има потреба од здравствена услуга/помош, полицискиот службеник веднаш и без одлагање ѝ обезбедува на жртвата пристап до здравствена услуга.
3. Полициските службеници при постапување по пријава за насилство врз жени и семејно насилство, соработуваат со центарот за социјална работа во:
 - преземањето мерки за обезбедување помош, поддршка и заштита на жртвите на насилство врз жени и семејно насилство,
 - случаи кога на местото на настанот присутни се деца, лица со попреченост, со ограничена или одземена деловна способност, изнемоштено или старо лице и
 - во работата на мултисекторскиот стручен тим.
4. За секоја примена пријава за насилство врз жени и семејно насилство, полицискиот службеник го известува надлежниот центар за социјални работи.
 - Полицијата го известува центарот за социјална работа веднаш (телефонски, лично или преку која било форма на електронска комуникација) кога станува збор за проценет ризик по животот или телесниот интегритет на жртвата или член на семејството или кога се предлага итна мерка за заштита. Не подолго од 12 часа се доставува и писмено известување до центарот за социјална работа.
 - Во случај кога има пријава за која не е проценет сериозен ризик за животот или телесниот интегритет на жртвата или член на семејството, полицискиот службеник писмено го известува центарот за социјална работа во рок не подолг од 24 часа.
 - Писменото известување до центарот за социјална работа содржи податоци за насилството, динамиката на насилството, факторите што го зголемуваат ризикот по жртвата или членови на семејството, податоци за жртвата, за сторителот и други податоци релевантни за случајот со кои располага полицијата.
5. Полицискиот службеник за секој основ на сомневање дека е сторено кривично дело го известува јавниот обвинител во согласност со Законот за кривичната постапка⁶.

⁶ Член 282 од ЗКП „(1) По приемот на кривична пријава или добиеното сознание за постоење основи на сомневање дека е сторено кривично дело за кое се гони по службена должност, полицијата, без одлагање по писмен пат го известува јавниот обвинител.

(2) Ако постојат основи на сомневање за кривично дело за кое е пропишана казна затвор од најмалку четири години или постојат причини за итност, полицијата, односно правосудната полиција известувањето на јавниот обвинител ќе му го даде веднаш по усмен пат. На усното известување мора без одлагање да следи писмено известување, согласно со ставот (1) на овој член.

6. По доставувањето на првичното известување до јавниот обвинител, полициските службеници постапуваат по насоките на јавниот обвинител за обезбедување релевантни докази и документација што ќе помогне во текот на постапката.

5.2. Соработка и координација при извршување полициски работи

1. Полициските службеници веднаш обезбедуваат пристап до потребната здравствена услуга/помош доколку на местото на настанот се затекнати повредени лица на кои им е неопходна лекарска помош.
2. Полициските службеници по непосредниот контакт со жртвата на насилство врз жени и семејно насилство и прибирањето на неопходните податоци изготвуваат процена на ризик за сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство или ризик од повторување на насилството⁷.
3. Полициските службеници веднаш по првиот контакт со жртвата телефонски остваруваат контакт со центарот за социјална работа секогаш кога има потреба од:
 - сместување на жртвата на безбедно место и
 - во случаи кога на местото на настанот присутни се деца, лица со попреченост, со ограничена или одземена деловна способност, изнемоштено или старо лице.
4. Полицискиот службеник, без согласност на жртвата, доставува предлог до надлежен суд за изрекување итна мерка за заштита – отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот во случај кога е проценето дека постои ризик за сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство или ризик од повторување на насилството. Предлогот се доставува веднаш, а најдоцна до 12 часа, по изготвување на процената на ризик и полицискиот извештај.
5. Полицискиот службеник ја придружува жртвата на нејзино барање до живеалиштето/престојувалиштето за да си ги земе личните работи неопходни за секојдневниот живот.

Доколку е оневозможено од страна на сторителот или други лица што живеат во истото живеалиште, се известува јавниот обвинител.

Полицискиот службеник веднаш го известува центарот за социјална работа за придружувањето на жртвата до домот за да ги земе личните работи и за исходот.
6. Полицискиот службеник остварува комуникација со центарот за социјална работа, кога е поднесен предлог за изрекување привремена мерка за заштита „Задолжително да ги врати предметите кои се потребни за задоволување на секојдневните потреби на жртвата и семејството“. Во случај кога е поднесен предлог за изрекување итна мерка за заштита – отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот, полицискиот службеник веднаш го доставува предлогот заедно со

⁷ Правилник за начинот на проценка на ризик од сериозна опасност по животот и психичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство и на ризикот од повторување на насилството, соодветно управување со ризикот, образецот на полицискиот извештај и на предлогот за изрекување на итна мерка за заштита – отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот („Службен весник на РСМ“ број 210/21)

процената на ризик и полицискиот извештај до центарот за социјална работа, за понатамошно постапување на мултисекторскиот стручен тим (во понатамошниот текст МСТ).

7. Во случај на добиено известување од здравствена установа дека сторителот што се лекува своеволно се оддалечил од здравствената установа каде што се извршува привремената мерка за заштита, 192 задолжително ја известува полициската станица по место на живеење/престојување на сторителот.
8. Полицијата го известува јавниот обвинител за да обезбеди наредба од суд кога не се во можност со примена на соодветни полициски овластувања да ѝ овозможат на жртвата да си ги земе неопходните работи за живот.

5.3. Соработка при извршувањето на итната и привремените мерки за заштита⁸

Итна мерка за заштита

1. Полицијата, при извршувањето на итната мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот, го известува центарот за социјална работа заради преземање понатамошни активности доколку сторителот се грижи за дете, лице со одземена деловна способност или лице што не може да се грижи само за себе.
2. Во случај кога насилникот не сака доброволно да го напушти домот или одбива на жртвата или друго присутно лице да ги предаде клучевите од домот од кој се отстранува, задолжениот полициски службеник применува полициски овластувања во согласност со закон заради непречено извршување на судската одлука. Полицискиот службеник веднаш телефонски, потоа и писмено го известува надлежниот јавен обвинител. Истовремено полицискиот службеник го известува и судот што ја донел одлуката.
3. Во случај кога при извршувањето на итната мерка за заштита – отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот е прекршена во делот на забраната за приближување до домот, полицискиот службеник доставува предлог до јавниот обвинител за определување мерки на претпазливост, во согласност со Законот за кривичната постапка, како и кривична пријава за непочитување на судската одлука за изречена итна мерка за заштита. За прекршувањето веднаш се известуваат МСТ и судот што ја донел одлуката за мерката.

Привремени мерки за заштита што се во надлежност на извршување на полицијата

1. Полицијата го известува центарот за социјална работа веднаш телефонски, а потоа и писмено во случаи на непочитување на изречените привремени мерки за заштита што се во нејзина надлежност.

⁸ Правилник за начинот на извршување на изречената итна мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот и извршување на привремените мерки за заштита („Службен весник на РСМ“ број 210/21)

2. Полицијата го известува центарот за социјална работа за почетокот на извршување на мерката непосредно по добивањето на одлуката за изречена привремена мерка за заштита, за текот на извршувањето на мерката по барање на центарот за социјална работа, за непочитување на привремената мерка за заштита, како и за причините што го оневозможуваат извршувањето на привремената мерка за заштита.
3. По добивање судска одлука за извршување привремена мерка за заштита отстранување на сторителот од домот независно од сопственоста, доколку сторителот се грижи за дете, лице со одземена деловна способност или лице што не може да се грижи само за себе, го повикува и на самото место остварува соработка со стручно лице од центарот за социјална работа заради преземање понатамошни активности.
4. Во случај кога сторителот не сака доброволно да го напушти домот или одбива на жртвата или друго присутно лице да ги предаде клучевите од домот од кој се отстранува, задолжениот полициски службеник применува полициски овластувања во согласност со закон заради непречено извршување на судската одлука. Полицискиот службеник веднаш телефонски, а потоа и писмено го известува надлежниот јавен обвинител и до јавното обвинителство поднесува кривична пријава за непочитување на судската одлука за изречена итна мерка за заштита. Истовремено полицискиот службеник го известува и центарот за социјална работа и ги доставува сите документи и информации за непочитување на привремената мерка.
5. При извршување привремена мерка што вклучува забрана за приближување, а која се однесува на деца, полицискиот службеник за изречената мерка контактира и редовно соработува со психолошко-педагошка служба во предучилишна установа и педагошка служба на училиштето и со центарот за социјална работа.

5.4. Соработка на полицијата со другите субјекти во кривичноправниот систем

1. Секогаш кога постојат основи за сомневање дека е извршено насилство врз жени или семејно насилство, полицискиот службеник го известува јавниот обвинител и поднесува кривична пријава против сторителот на насилството врз жените и семејното насилство.
2. Во прилог на кривичната пријава до јавниот обвинител се доставува и процената на ризик, а доколку е изречена и итна или привремена мерка за заштита, се доставува и примерок од Решението за изречената мерка, како и сите службени материјали поврзани со извршувањето на мерката/ките.
3. За кривичното дело за кое се гони по предлог, во случај кога жртвата не сака да го пријави насилникот или ќе се откаже од понатамошна постапка, полицискиот службеник целокупниот материјал со кој располага, вклучувајќи ја и изјавата на жртвата за повлекување на записникот, со известување го доставува до основно јавно обвинителство.
4. Полицискиот службеник без одлагање ја информира жртвата за секое добиено известување од страна на воспитно-поправен дом и казнено-поправен дом или затвор за отпуст од издржување казна, за условен отпуст, користење погодности.

5. Полицискиот службеник соработува со пробацискиот службеник и без одлагање постапува по добиеното известување од пробацискиот службеник во случај кога лице што е осудено на условна осуда со заштитен надзор, односно условно отпуштено нема да се јави во определените термини во пробациската канцеларија, со цел обезбедување присуство на лицето што е условно осудено, односно условно отпуштено.

Во случај Министерството за внатрешни работи да не може да го пронајде условно осуденото лице, должно е да ја извести меснонадлежната пробациска канцеларија, која во рок од 24 часа од приемот на Известувањето од Министерството за внатрешни работи ги известува судот што ја донел одлуката во прв степен и Секторот за пробација во Управата.

6. СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА КРИВИЧНО ГОНЕЊЕ И СУДСКА ЗАШТИТА

6.1. Јавно обвинителство

Јавното обвинителство по добивање пријава или сознание за насилство врз жени и семејно насилство ја остварува соработка на следниот начин:

1. Јавниот обвинител во текот на постапката ѝ дава инструкции на полицијата и ја насочува во собирањето и документирањето на доказите со примена на родово чувствителен пристап кон жртвата.
2. Јавниот обвинител обезбедува наредба од суд по добиено известување од полицијата дека не се во можност со примена на соодветни полициските овластувања да ѝ овозможат на жртвата да си ги земе неопходните работи за живот.
3. Јавниот обвинител во најкраток можен рок постапува по доставеното известување на Министерство за внатрешни работи дека е прекршена итната мерка за заштита – отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот, и во согласност со ЗКП дава насоки за понатамошно постапување на полицијата. Кога се исполнети условите, му предлага на судот мерка за претпазливост.
4. По поднесена кривична пријава од центар за социјална работа во услови кога се прекршуваат привремените мерки за заштита, јавниот обвинител писмено го известува центарот за социјална работа за понатамошното постапување по поднесените кривични пријави.
5. Со цел да се заштити жртвата од повторна виктимизација, постапува во интерес на жртвата и ги превзема сите чекори жртвата да ја разбере нејзината улога во судскиот процес. Јавниот обвинител е должен да обезбеди јасна и целосна изјава од страна на жртвата во предметот што би можел да служи и како доказ во постапката доколку жртвата не сведочи на јавната расправа. Јавниот обвинител ги зема предвид и другите методи за изведување докази пред судот како на пример видео и тонско снимање на изјавата (во согласност со жртвата) што би ги намалило траумата и стресот и би се избегнал распитот на главна расправа.
6. При преземањето на сите дејства, јавниот обвинител постапува со знаење и свест за ризикот во кој жртвата се наоѓа и контактира со членовите на МСТ. Доколку е

потребно и во зависност од случајот, јавниот обвинител може да биде повикан и како постојан член на МСТ.

7. Во текот на процесирањето на случајот, јавниот обвинител ја **информира жртвата** за нејзините права и обврски, како и за динамиката на целокупната постапка и информации за другите услуги што им стојат на располагање на жртвата и нејзините блиски во соработка со центарот за социјална работа.
8. Јавниот обвинител при процесирање на случајот може од други надлежни органи да побара дополнителни информации и документи, кои може да послужат што се од полза за водење на постапката.
9. Јавниот обвинител при процесирање на случајот соработува со надлежните органи и ги зема предвид и другите постапки што се водат во врска со конкретниот случај како што се развод, поделба на имот, гледање на децата, за што соработува со надлежните органи.

6.2. Главна расправа и судската постапка

Во текот на судската постапка јавниот обвинител соработката ја остваруваат на следниот начин:

1. Јавниот обвинител има клучна улога во периодот пред главната расправа, во процесот на обезбедувањето на доказниот материјал и преку мерките за претпазливост доколку се изречени во зависност од случајот, за што соработува со полицијата и судот.
2. Јавниот обвинител соработува со здруженија на граѓани што даваат поддршка на жртвите во случаи кога жртвата сведочи пред судот со целосно почитување **посебни права на ранливи категории жртви загарантирани** со Закон за кривична постапка во текот на постапката.
3. Во текот на судската расправа, јавниот обвинител приговара на докази засновани на родови стереотипи и претпоставките како што се за **однесувањето на жртвата**, облекувањето или приватниот живот на жените.
4. Јавниот обвинител во соработка со релевантните институции, а особено Судот посебно внимание обрнува на **посебно ранливите категории на жртви на насилство врз жени и семејно насилство** како што се бремените жени, жени со деца и деца со попреченост, самохрани мајки, жени со попреченост, жени од рурални средини, жени што употребуваат дроги, сексуални работнички, мигрантки, бегалки, барателки на азил, жени без државјанство, лезбијки, бисексуалки и трансродови луѓе, жени што живеат со ХИВ, бездомнички, жени жртви на трговија со луѓе, повозрасни жени, материјално необезбедени жени и други.

7. СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ

1. Подрачното одделение на Министерството за правда, до кое е поднесено барањето за одобрување секундарна правна помош континуирано и без одлагање соработува со надлежниот центар за социјална работа со цел брзо и ефикасно процесирање на

барањето во интерес на жртвата. Комуникацијата се остварува непосредно, телефонски, по електронска пошта и слично, согласно начелото на итност.

2. Подрачното одделение на Министерството за правда ја зема во предвид издадената потврда на надлежниот центар за социјална работа дека подносителот на барањето за одобрување секундарна правна помош е евидентиран како жртва на семејно насилство. Центарот за социјална работа потврдата ја издава без надомест на трошоци од жртвата.
3. Давателите на примарна и секундарна правна помош по потреба остварува соработка со надлежната полициска станица и други релевантни институции, согласно со Законот за бесплатна правна помош.
4. Подрачното одделение на Министерството за правда го разгледува барањето за одобрување секундарна правна помош без утврдување на финансиската состојба на жртвата и членовите на нејзиното семејство.

8. СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ПРОБАЦИСКОТО РАБОТЕЊЕ

1. Пробациската служба соработува со институциите што го сочинуваат системот на поддршка и заштита кога станува збор за сторител на насилство врз жени и семејно насилство што е под надзор на пробациската служба, односно сторител на кој му е изречена алтернативна мерка, условен отпуст или сторител за кој судот побарал процена во тек на судска постапка. Соработката се однесува на обезбедување релевантни и навремени информации што се важни за извршување на алтернативните мерки и пробациските работи што има за цел ресоцијализација и социјална реинтеграција на сторителот на кривичното дело, односно спречување повторно сторување кривично дело.
2. Пробациската служба, доколку процени дека е зголемен ризикот кај сторителот за повторно сторување на делото, ги известува надлежната организациска единица на полицијата и надлежниот центар за социјална работа.
3. Пробациската служба во согласност со Законот за пробација за текот на спроведувањето на заштитниот надзор и исполнувањето на обврските од страна на осуденото лице доставува извештаи до судот.

9. СОРАБОТКА И КООРДИНИРАНОСТ НА МУЛТИСЕКТОРСКИОТ СТРУЧЕН ТИМ

Стручното лице од центарот веднаш го свикува МСТ во случаи на процена за постоење на ризик за загрозување на животот и здравјето на жртвата, детето и членовите на семејството или по добиено известување од полициски службеник за поднесен предлог за изрекување итна мерка за заштита – отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот заради планирање на безбедноста и изготвување безбедносен план за заштита и јакнење на жртвата.

1. Секој член на МСТ може да иницира состанок на МСТ на начин што веднаш по констатирањето на потребата за заштита го известува стручното лице од центарот за потребата од свикување на МСТ. Известувањето може да се даде преку телефон, електронска пошта што дополнително се потврдува во писмена форма.
2. Центарот за социјална работа од надлежните институции и здруженија бара контакт-податоци на номинираните членови во МТС и ги ажурира добиените контакт-податоци на членовите и на редовни интервали ги споделува со членовите на МСТ ажурираните контакт-податоци.
3. Секоја институција, установа, здружение или даватели на услуги доставуваат контакт-податоци за лицата што членуваат во МСТ на барање на центарот за социјална работа.
4. Стручното лице од центарот, според живеалиштето, односно престојувалиштето на жртвата раководи и ја координира работата на МСТ. Состаноците на МСТ се одржуваат со физичко присуство или преку дигитални алатки за комуникација. Во работата на тимот учествуваат стручни лица од центарот за социјална работа, надлежната организациска единица од полиција и соодветната здравствена установа во согласност со потребите на жртвата. Во зависност од случајот во тимот може да се поканат и дополнителни чинители и стручни лица во согласност со потребите на жртвата, како што се обвинителствата, образовните институции. Институциите и здруженијата што се поканети од центарот за социјална работа за да учествуваат во тимот за конкретен случај должни се да одговорат на повикот и да назначат претставник што ќе биде член на тимот.
5. Во работата на МСТ учествуваат претставници на здруженија/даватели на услуги, кои може да предлагаат и спроведуваат мерки и активности од безбедносниот план. Здруженијата и секое лице по избор на жртвата, освен насилникот, може да ја придружуваат жртвата од самиот почеток, и на барање на жртвата да бидат дел од МСТ.
6. По потреба, вработените стручни соработници од предучилишна установа/ училиште учествуваат во МСТ, секогаш кога во безбедносниот план е потребно да се предвидат и мерки за заштита на нејзините деца. Стручни лица од предучилишните установи/училишта редовно го известуваат членот на МСТ од центарот за социјална работа, за текот и начинот на спроведување на безбедносниот план, како и за состојбата со детето.
7. Членовите на МСТ овозможуваат жртвата самостојно да донесе одлуки и слободно да ја изрази волјата за преземање мерки за заштита и за привремена заштита на жртвата.
8. Членовите на МСТ овозможуваат жртвата да го оствари правото на придружник што ќе ја придружува во текот на постапката и за време на изработката на планот. Придружникот ѝ помага на жртвата во заштитата на нејзиниот интерес и дава поддршка при учеството за изработката на планот што треба да биде усогласен со нејзините способности и потреби.
9. Членовите на МСТ учествуваат на закажаните состаноци на кои се креираат планови и се утврдуваат конкретни мерки и носителите на активностите. Во зависност од

итноста на случајот, седниците може да бидат свикани и по телефон или преку електронска пошта.

10. Членот на МСТ од центарот за социјална работа, во континуитет контактира со жртвата и членовите на семејството, ги презема мерките од безбедносниот план што се од негова надлежност и го следи спроведувањето на мерките содржани во безбедносниот план, презема мерки за решавање на постојни или нови потреби за помош и заштита на жртвата и за тоа ги информира и соработува со членовите на МСТ.
11. Членот на МСТ од полиција ја доставува процената на ризик до другите членови на МСТ заради заедничко спроведување на активностите предвидени во безбедносниот план, ги презема мерките од безбедносниот план што се од негова надлежност и го известува стручното лице од центарот за социјална работа, за ефектите од преземените мерки за заштита, како и за спроведувањето на итната мерка за заштита и привремените мерки за заштита.
12. Членот на МСТ од здравствената установа ја координира соработката со другите здравствени работници за спроведување на мерките од безбедносниот план за помош на жртвата што се однесуваат на обезбедување здравствена заштита и помош на жртва и редовно ги известува другите членови на МСТ за спроведување на мерките.
13. Членовите од здруженија, даватели на услуги, установи и институции што се повикани да учествуваат во работата на МСТ редовно го известуваат членот на МСТ од центарот за социјална работа, за текот и начинот на спроведување на мерките од безбедносниот план.

10. СЛЕДЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА НА СОРАБОТКАТА

Од страна на Национално координативно тело за имплементација на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилство врз жените и семејно насилство (во натамошниот текст: НКТ), се следат состојбите со родово базирано насилство врз жени и семејното насилство преку доставените известувања од евиденцијата што ја водат надлежните институции и здруженија во согласност со закон.

Од страна на НКТ во годишниот извештај за работата и постапувањето во случаите поврзани со насилство врз жените и семејното насилство за претходната година се оценува:

- меѓусебната соработка на надлежните институции и здруженија, врз основа на претходно добиени известувања од надлежните институции и здруженија,
- функционирањето на мултисекторските тимови, врз основа на претходно добиен извештај од Министерството за труд и социјална политика,
- ефикасноста на соработката и координацијата со секој од чинителите во поглед на остварување најдобра помош и заштита на жртвата, врз основа на претходно добиено известување од здруженијата што постапуваат во случаи на родово базирано насилство врз жени и семејно насилство на годишна основа.

Секогаш кога е извршено убиство на жена само заради тоа што е жена, НКТ бара од надлежните субјекти да достави извештај за сите преземени мерки и активности за

заштита на жената жртва во конкретниот случај. НКТ ги идентификува можните системски празнини и евентуални пропусти во институционалниот одговор за насилство врз жени и семејно насилство и за тоа дава препораки и насоки за унапредување на системот за помош, поддршка и заштита на жртвите.

НКТ постапува на ист начин и во случаи на убиства и на други членови на семејството на жената жртва на насилство и семејно насилство.

Од страна на НКТ се даваат насоки за унапредување на соработката и координацијата до надлежните институции/здруженија врз основа на редовно следење на прегледите, известувањата, информациите и оценките добиени од надлежните институции и здруженија.

АНЕКСИ

1. СОРАБОТКА НА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА РАБОТА СО ИНСТИТУЦИИ И ЗДРУЖЕНИЈА НАДЛЕЖНИ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ ВО СЛУЧАИ НА НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИ И СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

Центар за социјална работа соработува со:	Кога	Време за постапување	Како
Сектор за внатрешни работи/ полиција	По извршен контакт со жртвата што пријавува насилство.	Веднаш, но не подоцна од 12 часа	Телефонски, лично или преку која било форма на електронска комуникација
	По добиена информација за непосредно загрозување на животот и здравјето на жртвата, се бара (нивна) интервенција од полиција и заеднички се излегува на самото место.	Веднаш	Телефонски и/или лично
	Кога жртвата треба безбедно да ги земе личните работи од домот/местото на живеење.	Непосредно за време на настанот	Телефонски
	Кога жртвата се згрижува во Центар за лица – жртви на родово базирано и семејно насилство.	При сместување на жртвата, согласно локација во која се наоѓа центарот за социјална работа	Писмено
	Кога жртвата треба безбедно да ги земе личните работи од домот/местото на живеење.	По донесена одлука од судот за привремената мерка непосредно за време на настанот	Телефонски
	Кога стручното лице од центарот за социјална работа има сознание дека насилството е сторено од лице што поседува огнено оружје.	Веднаш, не подоцна од 24 часа	Телефонски / не подоцна од 24 часа и писмено

	Кога стручното лице има сознание дека насилството е сторено од лице што има пристап и ракува со службено огнено оружје.	Веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа до институцијата или правното лице во која лицето е вработено и за истото го известува Министерството за внатрешни работи	Телефонски / не подоцна од 24 часа и писмено
	Кога се изречени привремени мерки на заштита што ги спроведува полицијата (мерки 1, 2, 3, 4 и 5 во согласност со закон).	Најмалку на секои 3 месеци	Писмено
	Доколку центарот за социјална работа има сознание за прекршување на изречените мерки	Веднаш	Телефонски / Писмено
Граѓански суд	Центарот за социјална работа поднесува предлог за изрекување привремени мерки за заштита до надлежниот суд во согласност со закон.	По направена процена на ризик, со наод и мислење на стручен тим и со согласност на жртвата	Писмено
	Стручното лице може да побара укинување на изречената мерка за заштита до судот, доколку процени дека тоа е потребно.	По направена процена	Писмено
	Кога има сознание за непочитување или прекршување на изречените привремени мерки за заштита. Притоа, може да предложи измени на изречените мерки или да предложи други привремени мерки за заштита.	Веднаш, не подоцна од три дена од добиеното известување од жртвата и/или институција што ја спроведува мерката	Писмено
Здравствена установа	Кога жртвата што пријавува насилство има потреба од здравствена услуга.	Веднаш	Писмено со потврда за

			пријавено насилство
	Доколку при непосредниот увид на местото каде што се случило семејното насилство, стручните лица од центарот за социјална работа утврдат постоење на сериозни повреди кај жртвата.	Веднаш се повикува брза помош или се обезбедува медицинска установа	Телефонски или лично
Образовна институција	Кога треба да се изврши итен упис на деца жртви на насилство во училишта или градинка на нејзино подрачје без да се бара согласност од двајцата родители.	Веднаш и континуирано	Лично или телефонски, и со писмен допис (електронски или печатен)
	Кога се презема мерка за заштита на жртвата – помош на семејството за редовно школување на дете.	Непосредно за време на настанот	Писмено
	Кога во семејството на жртвата има дете.	Веднаш, не подоцна од 24 часа	Лично или телефонски
Здружение	Кога има потреба од привремено или интервентно згрижување на жртвата во услугите за привремен престој.	Во период од 24 до 48 часа	Телефонски и писмено во период од 24 до 72 часа
	Додека жртвата е сместена во услуги за привремен престој.	Континуирано	Телефонски, лично и со писмени дописи
	Кога е изречена привремена мерка за заштита што ја спроведува советувалиште за третман на сторители на насилство врз жени и семејно насилство.	Најмалку на секои три месеци	Писмено
	Кога жртвата има потреба од бесплатна правна помош што ја обезбедува здружение.	По направена процена	Телефонски и писмено
	Кога жртвата и/или нејзините деца (доколку ги има) има потреба од психосоцијално советување во здружение.	По направена процена	Телефонски и писмено
	Кога жртвата и/или нејзините деца (доколку ги има) добиваат психосоцијален третман во здружение.	Континуирано	Телефонски и писмено

	Кога жртвата има потреба од услуга за реинтеграција што ја обезбедува здружение.	По направена процена	Телефонски и писмено
Министерство за правда	Заради остварување бесплатна правна помош.	По направена процена	Писмено
Агенција за вработување на Р Северна Македонија	При преземање мерки за економско јакнење на жртвата.	По направена процена	Писмено
Јавно обвинителство	При непочитување на судската одлука за изречена привремена мерка за заштита, центарот за социјална работа за с е должен да поднесе кривична пријава против сторителот.	Веднаш	Писмено

2. СОРАБОТКА НА ПОЛИЦИЈАТА СО ИНСТИТУЦИИ И ЗДРУЖЕНИЈА НАДЛЕЖНИ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ ВО СЛУЧАИ НА НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИ И СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

Полицијата соработува со:	КОГА	ВРЕМЕ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ	КАКО
Центар за социјални работи	За секоја примена пријава кога станува збор за проценет висок ризик или се предлага итна мерка за заштита.	Веднаш, но не помалку од 12 часа	Телефонски, лично или преку која било форма на електронска комуникација
	За секоја примена пријава за насилство врз жени и семејно насилство, во случај на пријава кога нема проценет висок ризик.	Не подоцна од 24 часа	Со писмено известување
	Кога е поднесен предлог за изрекување итна мерка за заштита.	Веднаш го доставува предлогот заедно со процената на ризик и полицискиот извештај	Се доставува хартиено
	Кога има потреба од: сместување на жртвата на безбедно место.	Веднаш	Со телефонски контакт

	Кога на местото на настанот присутни се деца, лица со посебни потреби, со ограничена или одземена деловна способност, изнемоштено или старо лице.	Веднаш	Со телефонски контакт
	Во случаи на непочитување на изречените привремени мерки за заштита.	Веднаш	Телефонски
	Во сите случаи на изречени привремени мерки за заштита.	По добивањето на одлуката; за почетокот, текот на извршувањето, пречки во извршувањето на мерката	Писмено
	Доколку сторителот се грижи за дете, лице со одземена деловна способност или лице што не може да се грижи само за себе.	По добивање судска одлука за извршување привремена мерка за заштита отстранување на сторителот од домот независно од сопственоста	Веднаш телефонски. На самото место остварува соработка со претставници од центарот за социјални работи
	Кога е потребно интервентно сместување на жртвата.	Веднаш	Телефонски
Јавно обвинителство	Сторено кривично дело.	По примена пријава за сторено кривично дело, согласно Законот за кривична постапка	Усно, односно писмено известување
	Сторителот не сака доброволно да го напушти домот или одбива на жртвата или друго присутно лице да ги предаде клучевите од домот од кој се отстранува.	Веднаш	Телефонски

	Кога итната мерка за заштита – отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот е прекршена во делот на забраната за приближување до домот.	Веднаш	Писмено се доставува предлог за изрекување мерка за претпазливост
	Сторителот не сака доброволно да го напушти домот или одбива на жртвата или друго присутно лице да ги предаде клучевите од домот од кој се отстранува.	Веднаш	Телефонски, а потоа и писмено
	Поднесува кривична пријава.	По утврдување елементи за кривична одговорност	Писмено
	За кривичното дело за кое што се гони по предлог во случај жртвата ќе се откаже од понатамошна постапка, се доставува целокупниот материјал, вклучително со изјавата на жртвата за повлекување на записникот со известување.	По откажување на жртвата	Писмено
Граѓански суд	Доставува предлог до надлежен суд, за изрекување итна мерка за заштита – отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување кога е проценето дека постои ризик за сериозна опасност по животот и физичкиот и	Веднаш, а најдоцна до 12 часа, по изготвување на процената на ризик и полицискиот извештај.	Писмено

	психичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство или ризик од повторување на насилството.		
	Кога сторителот не сака доброволно да го напушти домот или одбива на жртвата или друго присутно лице да ги предаде клучевите од домот од кој се отстранува.	Веднаш телефонски, а потоа и писмено	Телефонски/Писмено
Здравствена институција	Кога жртвата има потреба од здравствена услуга/помош.	Веднаш и без одлагање	
	Доколку на местото на настанот бидат затекнати повредени лица на кои им е неопходна лекарска помош.	Веднаш и без одлагање	
Образовна институција	При извршување привремена мерка што вклучува забрана за приближување, а која се однесува на деца.	Веднаш и континуирано	Со непосредни средби
Здружение	Кога има потреба од сместување на жртвата на безбедно место.	Веднаш	Се остварува телефонски контакт

3. СОРАБОТКА НА ЗУ СО ИНСТИТУЦИИ И ЗДРУЖЕНИЈА НАДЛЕЖНИ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ ВО СЛУЧАИ НА НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИ И СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

Здравствените установи	Кога	Време за постапување	Како
------------------------	------	----------------------	------

соработува со:			
Сектор за внатрешни работи/полиција	Кога жртвата во здравствената установа е донесена во несвесна и животозагрозувачка состојба.	По отстранување на животозагрозувачката состојба	Телефонски на бројот 192
	Додека жртвата е во здравствената установа, а постои информација или опасност за непосредно загрозување на нејзиниот живот и здравје, здравствениот работник/соработник бара интервенција од полиција.	Веднаш без одлагање	Телефонски на бројот 192
	На барање на надлежните истражни органи, здравствениот работник доставува примерок од целокупната медицинска документација релевантна за насилството, и обезбедени докази од значење за разрешување на случајот и поведување постапки против сторителот.	По прием на барање од истражните органи (полиција и ОЈО)	На рака, по пошта, преку електронска пошта во електронски формат
	Кога жртвата да биде префрлена во соодветна здравствена установа поради неможност на здравствениот работник да ја пружи неопходната здравствена грижа, здравствената установа ја информира полицијата.	При префрлување на жртвата, во друга здравствена установа	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
	Кога жртвата во здравствената институција е упатена или придружена од центар за социјална работа полиција, Јавно обвинителство или здружение, здравствениот работник ги презема	согласно протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)	Согласно протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)

	потребните дејства во согласност со меѓусекторскиот протокол.		
	Кога сторителот своеволно ја напуштил здравствената установа, докторот што го лекува го известува дежурниот центар на полиција.	Веднаш, а најдоцна во период од еден час од напуштање на ЗУ	Телефонски на бројот 192
	Ако сторителот за време на извршување на привремената мерка стори насилство или се ревиктимизирала жртвата, по добивање на известувањето, здравствениот работник/соработник го известува дежурниот центар на полиција.	Веднаш без одлагање	Телефонски на бројот 192
	Кога обезбедувањето на здравствената установа ќе процени дека нема можност да го спречи насилството што го врши сторителот, бара помош и итна интервенција од полиција.	Веднаш, а најдоцна во период од половина час од сторувањето на насилството	Телефонски на бројот 192
	На барање на надлежните истражни органи, здравствениот работник доставува примерок од целокупната медицинска документација релевантна за насилството, и обезбедени докази од значење за разрешување на случајот и поведување постапки против сторителот.	По прием на барање од истражните органи (полиција и ОЈО)	На рака, по пошта, преку електронска пошта во електронски формат
Основно јавно обвинителство	Кога жртвата во здравствената институција е упатена или придружена од центар за социјална работа, полиција, јавно обвинителство или	Во согласност со протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)	Во согласност со протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)

	здружение, здравствениот работник ги презема потребните дејства согласно меѓусекторскиот протокол.		
	Ако сторителот за време на извршување на привремената мерка стори насилство или се ревиктимизирала жртвата, по добивање на известувањето, здравствениот работник/соработник ги известува дежурниот центар на полиција и основното јавно обвинителство.	Веднаш без одлагање	Телефонски на бројот 192, дежурен телефон на ОЈО
Граѓански суд	На барање на надлежните судови, здравствениот работник доставува примерок од целокупната медицинска документација релевантна за насилството, и обезбедени докази од значење за разрешување на случајот и поведување постапки против сторителот.	По прием на барање од судот	На рака, по пошта, преку електронска пошта во електронски формат
	Здравствената установа каде што треба да се извршува привремената мерка го известува за приемот судот што ја донел одлуката.	Веднаш, а најдоцна за 24 часа од приемот и сместувањето на сторителот во здравствената установа	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
	Доколку сторителот во зададениот рок не се јави во здравствената установа каде што е упатен со судската одлука, здравствената установа ќе го извести судот заради понатамошно постапување во согласност со неговите надлежности.	Веднаш, а најдоцна за 24 часа од приемот на судската одлука	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
	Ако докторот што го врши приемот по извршениот преглед и земената анамнеза	Веднаш	Телефонски, писмено, преку електронска пошта

	<p>утврди потреба од дополнителни дијагностички процедури и/или мислења од друг специјалист, како и во случај на потреба од медицинска интервенција, го упатува сторителот до соодветните служби во здравствената установа или до друга здравствена установа и за тоа го известува судот.</p>		
	<p>Здравствената установа доставува писмен извештај до судот во кој е содржано образложеното мислење што го дава докторот што го лекува сторителот за текот и ефектите од лекувањето.</p>	<p>Најмалку еднаш во три месеци додека трае извршувањето на изречената привремена мерка</p>	<p>Писмено</p>
	<p>Ако сторителот одбива терапија или на друг начин не се придржува кон утврдениот план за лекување, директорот на здравствената установа каде што се лекува сторителот доставува образложено писмено мислење до судот заради понатамошно постапување.</p>	<p>Веднаш, а најдоцна во период од три дена од денот на приемот на известувањето</p>	<p>Писмено</p>
	<p>Кога сторителот своеволно ја напуштил здравствената установа, докторот што го лекува го известува судот.</p>	<p>Веднаш, а најдоцна во период од еден час од напуштање на ЗУ</p>	<p>Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта</p>
	<p>Здравствената установа доставува до судот и писмено известување за своеволно прекинување на третманот и оддалечување на сторителот од здравствената установа каде што се извршува привремената мерка.</p>	<p>Веднаш, без одлагање</p>	<p>Писмено</p>

	Ако сторителот за време на извршување на привремената мерка стори насилство или се ревиктимизирала жртвата, по добивање на известувањето, здравствениот работник/соработник го известува судот.	Веднаш без одлагање	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
Центар за социјална работа	По спроведувањето на медицинскиот протокол, здравствениот работник, доколку процени дека не може да ја пружи/обезбеди потребната здравствена грижа и третман, го известува центарот за социјална работа заради обезбедување на придружување во соодветна здравствена установа.	Во согласност со протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Доколку здравствениот работник добие сознание дека пациентката е жртва на сексуално насилство, на барање на жртвата или со нејзина информирана согласност го информира центарот за социјална работа и ја упатува во центарот за жртви на сексуално насилство.	Во согласност со протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Здравствениот работник ќе ја упати жртвата на насилство врз жена или семејно насилство на безбедно место обезбедено за ваква потреба од здравствената институција, и ќе го извести центарот за социјална работа за да ја информира за нејзините права, постапките за	По завршување со медицинскиот протокол процедура (анамнеза, преглед, третман, документирање повреди, обезбедување бесплатни услуги)	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта

	заштита и достапните услуги за помош и поддршка во системот.		
	Доколку здравствениот работник утврди дека жртвата спаѓа во некоја од ранливите групи на жени, го информира центарот за социјална работа со цел да се обезбеди соодветна грижа во согласност со овие специфични потреби на жртвата.	По завршување со медицинскиот протокол процедура (анамнеза, преглед, третман, документирање повреди, обезбедување бесплатни услуги)	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Кога жртвата во здравствената установа е донесена во несвесна и животозагрозувачка состојба, здравствената установа го известува центарот за социјална работа.	По отстранување на животозагрозувачката состојба	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Додека жртвата е во здравствената установа, а постои информација или опасност за непосредно загрозување на нејзиниот живот и здравје, здравствениот работник/соработник од здравствената установа го известува центарот за социјална работа.	Веднаш без одлагање	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	На барање на надлежниот центар за социјална работа, здравствениот работник доставува примерок од целокупната медицинска документација релевантна за насилството заради поведување постапки против сторителот.	По прием на барање од центарот за социјална работа	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта

	<p>Кога жртвата ќе биде префрлена во соодветна здравствена установа поради неможност на здравствениот работник да ја пружи неопходната здравствена грижа, здравствената установа го информира центарот за социјална работа.</p>	<p>При префрлување на жртвата, во друга здравствена установа</p>	<p>Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта</p>
	<p>Кога жртвата е дете, лице што не е во состојба да се грижи за себе или лице со ограничена односно одземена деловна способност, или на кој било друг начин не е способна да разбере или да донесе свесна одлука за својата состојба, здравствениот работник ќе повика стручни лица од центарот за социјална заштита.</p>	<p>Веднаш</p>	<p>Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта</p>
	<p>Кога жртвата во здравствената институција е упатена или придружена од центарот за социјална работа, здравствениот работник ги презема потребните дејства во согласност со меѓусекторскиот протокол.</p>	<p>Во согласност со протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)</p>	<p>Во согласност со протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)</p>
	<p>При прием на лице со нарушено ментално здравје за кое има сознанија дека е сторител на насилство, здравствениот работник постапува во согласност со Законот за ментално здравје и за тоа го известува центарот за социјална работа. Доколку не е можно да се постапи во согласност со Законот за ментално</p>	<p>Веднаш, без одложување</p>	<p>Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта</p>

здравје, здравствениот работник веднаш го известува центарот за социјална работа со цел поведување постапка за изрекување привремена мерка задолжително лекување.		
При отпуштање од здравствената установа по завршено лекување на сторител со нарушено ментално здравје, здравствената установа повторно го информира центарот за социјална работа за да ја информира жртвата.	Веднаш, без одложување	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
Кога сторителот своеволно ја напуштил здравствената установа, докторот што го лекува го известува центарот за социјална работа.	Веднаш, а најдоцна во период од еден час од напуштање на ЗУ	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
Ако сторителот за време на извршување на привремената мерка стори насилство или се ревиктимизирала жртвата, по добивање на известувањето, здравствениот работник/соработник го известува центарот за социјална работа.	Веднаш без одлагање	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
Здравствената установа каде што треба да се извршува привремената мерка го известува за приемот надлежниот центар за социјална работа.	Веднаш, а најдоцна за 24 часа од приемот и сместувањето на сторителот во здравствената установа	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
Доколку сторителот во зададениот рок не се јави во здравствената установа каде што е упатен со судската одлука, здравствената	Веднаш, а најдоцна за 24 часа од приемот на судската одлука	Телефонски, писмено, преку електронска пошта

	установа ќе го извести центарот за социјална работа заради понатамошно постапување во согласност со неговите надлежности.		
	Ако докторот што го врши приемот по извршениот преглед и земената анамнеза утврди потреба од дополнителни дијагностички процедури и/или мислења од друг специјалист, како и во случај на потреба од медицинска интервенција, го упатува сторителот до соодветните служби во здравствената установа или до друга здравствена установа и за тоа го известува центарот за социјална работа.	Веднаш	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
	Доколку се неопходни одредени податоци за насилството заради дијагностички цели, докторот тие податоци ќе ги побара исклучиво од центарот за социјална работа што е надлежен за случајот, со цел да се избегне земање хетероанамнеза од жртвата и да се заштити истата од ревиктимизирање.	Во согласност со протоколите (медицинскиот и меѓусекторскиот)	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
	Здравствената установа доставува писмен извештај до центарот за социјална работа во кој е содржано образложеното мислење што го дава докторот што го лекува сторителот за текот и ефектите од лекувањето.	Најмалку еднаш во три месеци додека трае извршувањето на изречената привремена мерка	Писмено

	Ако сторителот одбива терапија или на друг начин не се придржува кон утврдениот план за лекување, директорот на здравствената установа каде што се лекува сторителот доставува образложено писмено мислење до центарот за социјална работа заради понатамошно постапување.	Веднаш, а најдоцна во период од три дена од денот на приемот на известувањето	Писмено
	Кога сторителот своеволно ја напуштил здравствената установа, докторот што го лекува го известува центарот за социјална работа.	Веднаш, а најдоцна во период од еден час од напуштање на ЗУ	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Здравствената установа доставува до центарот за социјална работа и писмено известување за своеволно прекинување на третманот и оддалечување на сторителот од здравствената установа каде што се извршува привремената мерка.	Веднаш, без одлагање	Писмено
	Ако сторителот за време на извршување на привремената мерка стори насилство или се ревиктимизирала жртвата, по добивање на известувањето, здравствениот работник/соработник го известува надлежниот центар за социјална работа.	Веднаш без одлагање	Телефонски, писмено, преку електронска пошта

Здружение	Доколку здравствениот работник утврди дека жртвата спаѓа во некоја од ранливите групи на жени, ја информира соодветната граѓанска организација со цел да се обезбеди соодветна грижа во согласност со овие специфични потреби на жртвата (гинеколог, центар или здружение за мигранти, за деца и луѓе со попреченост, за третман на зависност или третман на интоксикација, центар за жртви на трговија со луѓе, центар за поддршка на сексуални работници, самохрани мајки, шелтер центар за лица без дом или лица на улица, центар за поддршка на ЛГБТИ).	По завршување со медицинскиот протокол процедура (анамнеза, преглед, третман, документирање повреди, обезбедување бесплатни услуги)	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
-----------	---	---	---

4. СОРАБОТКА НА ГО СО ИНСТИТУЦИИ И ЗДРУЖЕНИЈА НАДЛЕЖНИ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ ВО СЛУЧАИ НА НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИ И СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО			
Здруженија и даватели на услуги	Кога	Време за постапување	Како
Сектор за внатрешни работи/полиција	Доколку во време на контактирањето на жртвата постои очигледна сериозна закана за нејзиното здравје и живот или здравјето и животот на нејзините деца или други блиски лица, ја упатуваат или придружуваат до надлежна полициска станица или, доколку жртвата не е во можност лично да го стори тоа, во нејзино име повикуваат полиција	Веднаш, без одложување	Телефонски на бројот 192

	За пријавен случај на насилство врз жени и семејно насилство на СОС-линија, на барање и со согласност на жртвата, операторот/ката доставува известување до надлежната полициска станица.	Веднаш, без одложување	Телефонски на бројот 192
	При анонимна пријава за семејно насилство, операторот/ката веднаш, а најдоцна за 24 часа доставува писмено известување до надлежната полициска станица.	Веднаш, не подоцна од 24 часа	Телефонски на бројот 192
	Доколку во време на контактирањето на жртвата постои очигледна сериозна закана за нејзиното здравје и живот или здравјето и животот на нејзините деца или други блиски лица ја советуваат да пријави, ја упатуваат или придружуваат до надлежна полициска станица или, доколку жртвата не е во можност лично да го стори тоа, во нејзино име повикуваат полиција	Веднаш, без одложување	Телефонски на бројот 192
	Доколку се процени дека постои ризик по безбедноста на жртвата, но и на сите други сместени кај давателот на ваква услуга, се известува дежурниот центар на полиција.	Веднаш, без одложување	Телефонски на бројот 192
	Здружението што обезбедува бесплатна правна помош за жртви на насилство врз жени и семејно насилство по потреба остварува соработка со надлежната полициска станица	По потреба	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Во случај на сознание за прекршување на изречена привремена мерка/и за заштита, од страна на здружението се известува надлежната полициска станица за привремените мерки на заштита што ги извршува, на начин што соодветствува со итноста на случајот.	Според проценета итноста на случајот	Телефонски на бројот 192

	Здруженијата и давателите на услуги по извршениот контакт го известуваат центарот за видот на насилството, податоците за контактирање со жртвата, околностите под кои е сторено насилството и ризикот за понатамошно загрозување на животот и телото на жртвата, откако претходно ја информирале жртвата за законската обврска за пријавување случаи на насилство врз жени и семејно насилство.	Веднаш, не подоцна од 24 часа	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Доколку жртвата се наоѓа во сериозна здравствена или животозагрозувачка здравствена состојба, го известуваат центарот за социјална заштита.	Веднаш без одлагање	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Кога жртвата е дете, лице што не е во состојба да се грижи за себе или лице со ограничена односно одземена деловна способност, или на кој било друг начин не е способна да разбере или да донесе свесна одлука за својата состојба, се известува центарот за социјална заштита.	Веднаш, без одлагање	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Доколку во време на контактирањето на жртвата постои очигледна сериозна закана за нејзиното здравје и живот или здравјето и животот на нејзините деца или други блиски лица го известуваат центарот за социјална работа.	Веднаш, без одлагање	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	На барање на жртвата или со нејзина информирана согласност го известуваат центарот за социјална работа да бидат дел од меѓусекторскиот тим и да учествуваат во донесување на потребните мерки за заштита на жртвата.	Во согласност со мултисекторскиот протокол	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Давателот на услуги одредува лице за контакт со центарот за социјална работа.	Во согласност со мултисекторскиот протокол	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта

Доколку се процени дека постои ризик по безбедноста на жртвата, но и на сите други сместени кај давателот на ваква услуга, се известува центарот за социјална работа.	Веднаш без одлагање	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
Во случај на сознание за прекршување на изречена привремена мерка/и за заштита, од страна на здружението се известува центарот за социјални работи.	Според проценетата итност на случајот	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
Здружението, односно давателот на услугата редовно контактира со стручното лице во центарот за социјална работа, заради обезбедување психосоцијална поддршка на жртвата и преземање соодветни мерки за реинтеграција на жртвата во нејзината природна средина и секоја потребна мерка за понатамошна заштита.	Во согласност со мултисекторскиот протокол	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта, лично
При анонимна пријава за семејно насилство, операторот/ката веднаш, а најдоцна за 24 часа доставува писмено известување до надлежната полициска станица.	Веднаш, не подоцна од 24 часа	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
За пријавен случај на насилство врз жени и семејно насилство на СОС-линија, на барање и со согласност на жртвата, операторот/ката доставува известување до центарот за социјална работа.	Во согласност со мултисекторскиот протокол	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
При обезбедување на услуга за интервентно односно привремено згрижување на жртва на насилство врз жени и семејно насилство, здружението односно давателот на услугата го известува надлежниот центар заради преземање на потребни мерки за заштита.	Веднаш, а најдоцна за 24 часа	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
По завршувањето на интервентното згрижување давателот на услуги, ја упатува и по потреба придружува жртвата во центарот за социјална работа.	По завршувањето на интервентното згрижување	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
Давателот на услуги доставува Извештај и Предлог план за понатамошна	По завршувањето на интервентното згрижување	Телефонски, писмено, преку

	поддршка и помош на жртвата до центарот за социјална работа.		електронска пошта
	За услуга – психосоцијална интервенција на жртвата на насилство врз жени и семејно насилство, од страна на здружението се доставува известување за резултатите од успешноста на третманот до надлежниот центар.	На месечна основа	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
	Кога се обезбедува психосоцијален третман за сторители на семејно насилство, давателот/ката на услугата контактира и доставува известување до центарот за социјална работа за започнување на третманот и резултатите од успешноста на третманот.	На месечна основа	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
	Здружението што обезбедува услуги од психосоцијална интервенција и/или третман соработува со надлежниот центар за социјална работа и го известува за преземените мерки и активности.	На секои шест месеци	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
	Здружението што обезбедува бесплатна правна помош за жртви на насилство врз жени и семејно насилство, го известува центарот за социјална работа за преземените мерки за заштита на жртвата.	По потреба	Телефонски, преку СМС-порака, преку електронска пошта
	Доколку жртвата има потреба од соодветна здравствена заштита, нега или терапија ја придружува, или повикува соодветна здравствена установа.	Веднаш без одлагање	Телефонски на бројот 194
Здравствена установа	Доколку жртвата се наоѓа во сериозна здравствена или животозагрозувачка здравствена состојба, без одлагање повикуваат соодветна медицинска помош.	Веднаш без одлагање	Телефонски на бројот 194
	Здружението односно давателот на услугата остварува соработка со здравствениот работник во здравствената установа, заради обезбедување брзо и ефикасно разменување податоци и информации заради добивање здравствена услуга и	По потреба	Телефонски, писмено, преку електронска пошта

	медицинска документација во здравствена установа.		
Здружение	Здружението кај кое ќе се обрати жртва на насилство врз жени и семејно насилство за помош и поддршка може – да соработува со овластено здружение запишано во Регистарот на здруженија за претходна правна помош што се води при Министерството за правда, со цел да ѝ помогне на жртвата да го оствари правото за бесплатна правна помош во согласност со Законот за бесплатна правна помош.	По потреба	Телефонски, писмено, преку електронска пошта
Министерство за правда	Овластеното здружение запишано во Регистарот на здруженија за претходна правна помош, заради комплетирање и процесирање на барањето за бесплатна правна помош за бесплатно застапување на жртвата, континуирано соработува со подрачното одделение на Министерството за правда.	По потреба	Телефонски, писмено, преку електронска пошта